

Statsstøtteregulverkets betydning for Innovasjonsprosjekter i næringslivet

Støtten som blir gitt fra Forskningsrådet gjennom søknadstypen Innovasjonsprosjekter i næringslivet, utgjør statsstøtte og faller inn under statsstøtteregulverket. Støtteordningen er meldt inn til EFTAs overvåkningsorgan, og hjemmelen for å gi støtte under ordningen er EUs gruppeunntaksforordning (Kommisjonsforordning (EU) nr. 651/2014) artikkel 25.

Artikkel 25 fungerer som et rammeverk for støtteordningen, og støtten fra Forskningsrådet må falle innenfor de rammene bestemmelsen gir, blant annet når det gjelder maksimal støttegrad. Forskningsrådet gir nærmere bestemmelser gjennom definisjonen av søknadstypen, øvrige krav og betingelser som følger av utlysningsteksten og veiledning til regnskapsrapport for innovasjonsprosjekter.

Det er viktig å være oppmerksom på at statsstøtteregulverket gir maksimumsrammer for støttegrad, og at Forskningsrådets støttegrad for et prosjekt vanligvis vil ligge godt under disse maksimumsrammene. Her må søker se på opplysninger i hver enkelt utlysning.

Hvilke praktiske konsekvenser har dette?

Gruppeunntakenes artikkel 25, "Støtte til forsknings- og utviklingsprosjekter", er bestemmende både for hva slags aktivitet et prosjekt kan bestå av og for hvilke kostnader Forskningsrådet kan bidra til å dekke. Bestemmelsen gir en uttømmende beskrivelse av hvilke kategorier av FoU-aktivitet som kan støttes, og hvor mye støtte som tillates for ulike kategorier av FoU-aktivitet. For et Innovasjonsprosjekt i næringslivet er kategoriene "industriell forskning" og "eksperimentell utvikling" særlig relevante, og hver av disse har en egen definisjon. Disse kategoriene har ulik maksimal støttegrad. Det er derfor viktig å avklare hvor stor andel av de støtteberettigede prosjektkostnadene som er knyttet til hver av disse kategoriene. Maksimal støttegrad avhenger også av om støttemottaker er en liten, mellomstor eller stor bedrift i statsstøtteregulverkets forstand. SMB-definisjonen ligger i Annex I til gruppeunntaksforordningen. Definisjonen tilsvare EU-definisjonen av SMB, og det er utarbeidet en [veiledning til denne definisjonen](#).

Statsstøtteregulverket forutsetter at støttegrad skal beregnes per støttmottaker. Støttegrad er støttebeløp uttrykt som en prosentvis andel av de støtteberettigede kostnadene. Forskningsrådet utbetaler hele sin bevilgning til prosjektansvarlig foretak. Dersom prosjektansvarlig samarbeider med andre foretak i prosjektet, trenger Forskningsrådet informasjon om hvordan bevilgningen vil benyttes til å dekke kostnader hos hver av disse foretakene og eventuelle felles prosjektkostnader for foretakene. Videre trenger vi informasjon om hvordan kostnadene er fordelt på de ulike kategoriene av FoU-aktivitet og om foretaket er lite, mellomstort eller stort. Dette er nødvendig for å kunne sikre at støttegraden til hver støttmottaker ikke blir for høy, slik at Forskningsrådet ikke gir ulovlig støtte, som vi senere kan måtte kreve tilbakebetalt.

Hvordan blir dette håndtert?

I søknaden må det oppgis hvilken FoU-kategori hver av prosjektets hovedaktiviteter utgjør, og hva de budsjetterte kostnadene for hver av hovedaktivitetene er. Videre må prosjektkostnadene hos hvert enkelt foretak som deltar i prosjektet oppgis. Dersom det fattes betinget vedtak om støtte, vil prosjektansvarlig måtte sende inn en revidert søknad med oppdatert og utdypende informasjon om alle forhold som er nødvendig for å kunne motta støtte innenfor de begrensningene som statsstøtteregulverket setter. Forskningsrådet legger revidert søknad med

tilleggsinformasjon til grunn for sin vurdering av om betingelsene i vedtaket om støtte er innfridd. Dersom dette er tilfelle, blir kontrakt inngått med prosjektansvarlig.

Under følger mer detaljert informasjon om innholdet i artikkel 25 av betydning for Innovasjonsprosjekter i næringslivet.

1. Aktivitet som kan støttes

Aktiviteten i et Innovasjonsprosjekt i næringslivet skal falle innenfor statsstøtteregeverkets definisjoner av

- a) Industriell forskning
- b) Eksperimentell utvikling

Disse kategoriene er definert som følger:

Industriell forskning (definisjon nr. 85 i forordningens artikkel 2):

"Planlagt forskning eller kritisk undersøkelse med sikte på tilegnelse av ny kunnskap og nye ferdigheter for å utvikle nye produkter, prosesser eller tjenester, eller med sikte på en betydelig forbedring av eksisterende produkter, prosesser eller tjenester. Dette omfatter utforming av komponenter til sammensatte systemer og kan omfatte utvikling av prototyper i et laboratoriemiljø eller i et miljø med simulerte grensesnitt mot eksisterende systemer samt av pilotprosjekter, når det er nødvendig for den industrielle forskningen og særlig for å validere allmenn teknologi."

Eksperimentell utvikling (definisjon nr. 86 i forordningens artikkel 2):

"Tilegnelse, kombinerings, utforming og bruk av eksisterende vitenskapelige, teknologiske, forretningsmessige og andre relevante kunnskaper og ferdigheter med sikte på å utvikle nye eller forbedrede produkter, prosesser eller tjenester. Dette kan også omfatte for eksempel virksomhet som tar sikte på begrepsmessig definisjon, planlegging og dokumentasjon av nye produkter, prosesser og tjenester."

Eksperimentell utvikling kan omfatte utforming av prototyper, demonstrasjoner, pilotprosjekter, prøving og validering av nye eller forbedrede produkter, prosesser eller tjenester i miljøer som er representative for de reelle driftsforholdene, der hovedmålet er ytterligere teknisk forbedring av produkter, prosesser eller tjenester som ikke er fullt utviklet. Dette kan omfatte utvikling av en kommersielt anvendelig prototype eller et kommersielt anvendelig forsøksprosjekt, som nødvendigvis er det endelige kommersielle produktet, og som er for dyrt å produsere for bruk bare til demonstrasjon og validering.

Eksperimentell utvikling omfatter ikke rutinemessige eller regelmessige endringer av eksisterende produkter, produksjonslinjer, produksjonsprosesser, tjenester eller annen pågående virksomhet, selv om disse endringene kan utgjøre forbedringer."

2. Maksimal støttegrad

Den maksimale støttegraden som statsstøtteregeverket tillater, varierer med hvilken kategori FoU-aktivitet prosjektet består av. Utgangspunktet er som følger:

Industriell forskning	50 %
Eksperimentell utvikling	25 %

Dette betyr at prosjektet må brytes ned i hovedaktiviteter (arbeidspakker, delprosjekter) som enten består av "Industriell forskning" eller "Eksperimentell utvikling". Malen for prosjektbeskrivelse krever at prosjektet struktureres på denne måten, og at det angis budsjetterte kostnader for hver hovedaktivitet.

Mulighet for høyere støttegrad til SMBer

Den maksimale støttegraden som statsstøtteregeverket tillater, kan økes med 10 prosentpoeng for mellomstore bedrifter og 20 prosentpoeng for små bedrifter. Bedriften anses i denne sammenheng som mellomstor eller liten i henhold til Gruppeunntaksforordningens definisjon av SMB.

I skjema for partneropplysninger for bedrifter, som skal legges ved prosjektsøknaden, skal prosjektansvarlig og samtlige av bedriftene som er samarbeidspartnere i prosjektsøknaden, gi opplysninger som indikerer hvilken størrelseskategori bedriften tilhører. Dette er nødvendig for at Forskningsrådet skal kunne vurdere hvilken støttegrad som kan innvilges. Dersom det blir fattet et betinget vedtak om støtte, må prosjektansvarlig sammen med revidert søknad sende inn egenerklæringer fra seg selv og alle samarbeidende bedrifter som vil motta støtte gjennom prosjektet, der de plasserer seg selv i riktig kategori.

Statsstøtteregeverket åpner for økt maksimal støttegrad også av andre grunner enn størrelsen på den enkelte bedrift som mottar støtte. Eksempler på dette er

- a) når prosjektet er et reelt samarbeid mellom bedrifter, hvorav minst én er en SMB, eller prosjektet gjennomføres i samarbeid med bedrifter i minst ett EU-land, og ingen bedrift bærer mer en 70 % av de støtteberettigede kostnadene.
- b) når prosjektets resultater formidles bredt gjennom konferanser, publikasjoner, open access-samlinger, gratis software eller open source-software.

3. Konsekvenser av at mottatt støtte ikke er i henhold til Gruppeunntakenes artikkel 25

Dersom en støttemottaker skulle motta støtte som ikke er i henhold til artikkel 25, vil konsekvensen være at deler av støtten er ulovlig statsstøtte. Denne støtten kan da kreves tilbakebetalt med renter.